

ECSETRE KOMPONÁLT SOROK Weöres Sándor ekphrasziszairól

Szerző: **BOZSÓKI Petra**, III. évfolyam (BA)

Témavezetők: **Dr. BÓKAY Antal** egyetemi tanár; **Dr. ORBÁN Jolán** egyetemi tanár

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék, Pécs

A dolgozat Weöres Sándor lírájának egyik markáns vonását, a médiumok kever(ed)ését vizsgálja olyan szövegek in keresztül (*Dalok NaConxypan-ból*, *Csontváry-vásznak*), amelyekben a festészeti ihletettségen túl az adott képzőművészekre való utalás is beazonosítható (Gulácsy Lajos, Csontváry Kosztká Tivadar). Az ekphraszisz műfaji elemeinek mozgósításával a szövegek ekphrasztikus olvasatot indítanak be, bizonyos pontokon azonban – más-más módon – ki is billentik azt.

A *Dalok NaConxypan-ból* című versben erőteljes a stilisztikai összecsengés Gulácsy képeivel, a műalkotások kölcsönösen megvilágítják egymást. Ez esetben az válik elemzés tárgyává, hogy Weöres verse hogyan értelmezi Gulácsy világát és művészetét, illetve a képek tükrében történő olvasat milyen többletjelentést ad a versnek.

A *Csontváry-vásznak* című versciklusban (amelyből a *Hetedik szimfóniát*, a *Fughettát* és *A megállt időt* elemzem alaposabban) ezzel szemben kifordul az ekphraszisz megszokott olvasási stratégiája, és kizárólag a versekben születnek meg a képek, holott a cikluscím és néhány motivikus utalás azt a látszatot kelti, mintha a létező Csontváry-képekre íródtak volna a költemények. Sajátos csavar emellett, hogy Weöres a képzőművészeti alkotások ekphrasziszait zenei ekphraszisszal kombinálja, egybecsúsztatva ezáltal az *ut pictura poesis*t az *ut pictura musica* elvével.

A dolgozat főként W. J. T. Michell, Murray Krieger és Siglind Bruhn kép- és zeneelméleti kutatásainak segítségével azt vizsgálja, hogy Weöres Sándor lírájában miként jelenik meg képzőművészet, irodalom és zene összefonódása, ezáltal a költészet határainak végletekig fesztése; hogyan teremt különleges ekphrasziszokat, s így hogyan reflektál annak műfaji (vagy alakzatbeli) hagyományaira.

Kulcsszavak: **Weöres Sándor, képzőművészet, irodalom, ekphraszisz, zenei ekphraszisz**

PAINTBRUSH, MUSIC AND PAN: About Sándor Weöres's Ekphrases

Author: **Petra BOZSÓKI**, third-year student (BA)

Supervisors: **Dr. Antal BÓKAY**, professor; **Dr. Jolán ORBÁN**, professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities,
Department of Modern History of Literature and Theory of Literature, Pécs

In my paper I deal with a striking feature of Sándor Weöres's poetry: mixing media. I analyze this question in his poem entitled *Dalok NaConxypan-ból* (which reflects on the art of Lajos Gulácsy) and his poem cycle entitled *Csontváry-vásznak* (referring to the paintings of Tivadar Csontváry Kosztka). These texts mobilize a reading which is similar to ekphrastic reading, but at certain points – in a different way – they deconstruct it. In *Dalok NaConxypan-ból*, the stylistic connection between the poem and Gulácsy's pictures is real and emphatic. In this case I analyze the way the poem interprets Gulácsy's art, and the way the reading of the poems in reference with the pictures can enlarge the scope of the meaning of the poem.

In contrast, in *Csontváry-vásznak*, the usual reading strategy of ekphrasis is deconstructed as the poems themselves create the pictures, although the title of the cycle and some motives give the impression that the poems refer to existing, generally known paintings of Tivadar Csontváry Kosztka. Moreover, Weöres combines the literary ekphrasis with musical ekphrasis, connecting *ut pictura poesis* with *ut musica poesis*.

The essay is based on the theoretical views of W.J.T. Michell, Murray Krieger and Siglind Bruhn. It analyzes the interlacement of painting, literature and music in the poetry of Sándor Weöres, while examining the special types of ekphrases his poems create, and the way they reflect the tradition of this genre.

Keywords: **Sándor Weöres, painting, literature, ekphrasis, musical ekphrasis**